

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประกอบวิชาชีพบัญชี ได้ขยายครอบคลุมการปฏิบัติงานออกไปหลายด้าน อาทิเช่น การทำบัญชี การบัญชีบริหาร การวางระบบบัญชี การบัญชีเพื่อสารสนเทศ รวมถึงการศึกษา ด้านบัญชี หรือการให้บริการด้านอื่น ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจต่าง ๆ เพื่อผู้ใช้นำข้อมูลทางการเงินอันเกี่ยวข้องกับการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจ ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินจะประกอบด้วย ผู้ลงทุนทั้งในปัจจุบันและผู้ที่จะตัดสินใจลงทุนในอนาคต ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้าและเจ้าหนี้อื่น ลูกค้า รัฐบาลและหน่วยงานราชการและสาธารณชน โดยผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินมีความต้องการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบแห่งวิชาชีพ กล่าวคือ จะต้องปฏิบัติตามหลักแห่งมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อถือได้ (Credibility) คุณภาพของการบริการ (Quality of Services) และความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ (Confidence of Users) โดยดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเป็นธรรม ภายใต้การกำกับดูแลจากองค์กรวิชาชีพ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพ ในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องปฏิบัติงานแข่งกับเวลา ซึ่งการทำงานในแต่ละวันต้องรวดเร็วทันต่อเวลาและไม่เกิดความผิดพลาดใด ๆ ภายใต้การทำงานในระยะเวลาที่จำกัดและไม่เกิดความผิดพลาด ผู้ประกอบวิชาชีพต้องทุ่มเทเวลาอย่างน้อยหนึ่งในสามของการดำเนินชีวิตประจำวันกับการปฏิบัติงาน หากผู้ประกอบวิชาชีพได้อยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจ ก็จะช่วยให้สภาพจิตใจและอารมณ์ที่จะส่งเสริมการทำงานที่ดี

จะเห็นได้ว่าวิชาชีพบัญชีเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หากผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานได้อย่างมาตรฐาน งบการเงินสามารถสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ใช้งบการเงินต่าง ๆ ได้ภายใต้จริยธรรมทางวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีการพัฒนาในด้านคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพด้วย การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริงแล้วมิได้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการพัฒนาบุคคล ใ้บุคคลรู้จักที่จะปรับตัวให้เข้ากับชีวิตและสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งก็คือมุ่งไปสู่สิ่งที่เรียกว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดี การมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคล องค์กรและสังคม เนื่องจากคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนดการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิต

ที่ดี จึงทำให้มนุษย์ชนชาวขวให้ได้มาเพื่อทำให้พัฒนาตนเอง องค์การและสังคม ไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา บุคคลแต่ละคนจึงมีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษา การมีแนวความคิดและเจตคติที่ดี การรู้จักบริหารตนเอง การมีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การมีอาชีพ รายได้ มีคุณธรรม และศีลธรรม ฯลฯ ทุกคนในสังคมสามารถปฏิบัติได้เช่นนี้ ก็สามารถช่วยยกระดับทั้งตนเอง องค์การและสังคม ให้มีคุณค่ามีความเจริญงอกงามพัฒนาไปสู่สังคมในอุดมคติ ปัญหาต่าง ๆ จะลดลงหรือหมดไปได้ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาจริยธรรม ฯลฯ ดัง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2542, หน้า 2) ที่พระราชทานเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2537 ถ้าหากว่าประชาชนในประเทศใดมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข คือ มีความเป็นอยู่ที่สบาย ก็หมายความว่าประเทศนั้นมีความมั่นคง ภูมิภาคไหนมีประเทศที่มีความมั่นคงคืออย่างนี้ เป็นภูมิภาคที่มีกำลังแข็งแรง

เบตเตน (ม.ป.ป. อ้างถึงใน สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2541, หน้า 38-49) อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะมีลักษณะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ 1. เป็นคนที่รู้จักคิดอย่างมีจุดหมาย 2. เป็นคนที่สามารถคาดการณ์อนาคตได้ 3. เป็นคนที่สามารถดำเนินกิจการที่ยุ่งยากซับซ้อนได้มากกว่า 4. เป็นคนที่ยินดีรับฟัง และทำความเข้าใจ ความคิดเห็นและความสนใจของผู้อื่น 5. เป็นคนที่ความชำนาญ ในการที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคนที่ต่อผู้อื่น สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2541, หน้า 55-78) ให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติเพิ่มเติมของบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตอีก 5 ประการคือ 1. ความรับผิดชอบ 2. ความสม่ำเสมอ 3. ความเชื่อมั่นตนเอง 4. พึ่งตนเอง 5. ความซื่อสัตย์เที่ยงตรงไม่คดโกง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี และด้านการสอบบัญชี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามปัจจัยส่วนบุคคล 6 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและตำแหน่งงาน

สมมติฐานการวิจัย

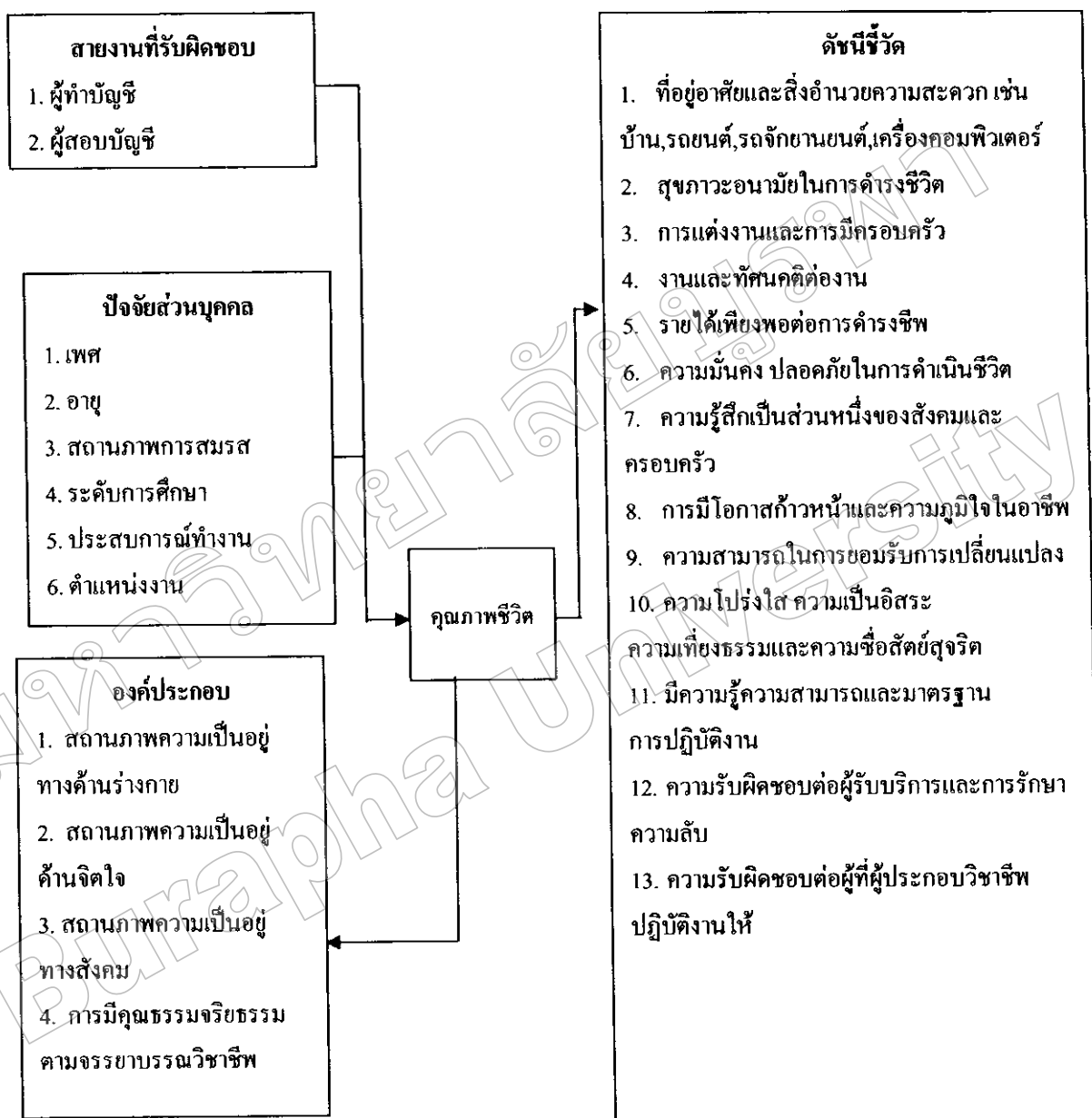
การศึกษาค้นครั้งนี้ เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยทำการวัดและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ระหว่างผู้ทำบัญชีกับผู้สอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ และเนื่องจากผู้ทำบัญชีกับผู้สอบบัญชี มีความเป็นวิชาชีพอิสระแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานดังนี้คือ

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านผู้สอบบัญชี มีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ทำบัญชี
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ประสบการณ์ ตำแหน่ง
งาน ระดับการศึกษา ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิต ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามสายงานต่าง ๆ
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างคุณภาพชีวิตตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพ
บัญชีด้านผู้ทำบัญชี และด้านผู้สอบบัญชี
3. เพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้นำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล
นำไปเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการกำหนดขอบเขตเพื่อครอบคลุมการวิจัย จึงกำหนดขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหาการวิจัย

1.1 ศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยวัดการตอบสนองตามสถานภาพต่าง ๆ เช่น การมีที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวก (บ้าน, รถยนต์) สุขภาพอนามัยในการดำเนินชีวิต การแต่งงานและการมีครอบครัว งานและทัศนคติต่องาน รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและครอบครัว การมีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถในการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพตามสายงาน อันได้แก่ ด้านผู้ทำบัญชี และด้านผู้สอบบัญชี โดยเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ในด้านสถานภาพความเป็นอยู่ทางด้านร่างกาย สถานภาพความเป็นอยู่ทางด้านจิตใจ สถานภาพความเป็นอยู่ทางสังคม และการมีคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาในครั้งนี้ศึกษา เฉพาะประชากรผู้ประกอบวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในสายงานผู้ทำบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งสามารถตรวจสอบหลักแหล่งที่อยู่และปฏิบัติงานใน ปี 2548

ข้อจำกัดงานวิจัย

การศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะตัวแทนประชากรของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านผู้ทำบัญชี จำนวน 1,000 รายซึ่งได้จากการตรวจสอบจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจ ปี 2548 และสามารถตรวจสอบหลักแหล่งที่อยู่ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิต หมายถึง บุคคลผู้นั้นสามารถดำเนินชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติ ยอมรับ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตาม สถานภาพของตนเอง ด้วยคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งชีวิตที่มีความสุขประกอบด้วยความสะดวกสบาย พร้อมในสถานภาพ 4 ด้านใหญ่ อันได้แก่ สถานภาพความเป็นอยู่ทางด้านร่างกาย สถานภาพ ความเป็นอยู่ทางด้านจิตใจ สถานภาพความเป็นอยู่ทางสังคม และ การมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. สถานภาพความเป็นอยู่ทางด้านร่างกาย คือ

1.1 สุขภาพอนามัยในการดำรงชีวิต หมายถึง การมีสุขภาพดี โดยมีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ไม่จำเป็น และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย โดยมีสุขภาพกายและจิตที่ดี

1.2 ที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเกิดความสุขสบาย ทั้งสามารถช่วยเหลือในการทำงาน หรือเพื่อความสะดวกสบายในการอยู่ในบ้านและของการดำเนินชีวิต

2. สถานภาพความเป็นอยู่ทางด้านจิตใจ คือ

2.1 การแต่งงานและการมีครอบครัว หมายถึง การที่ชายและหญิงตกลงใจที่จะใช้ชีวิต ร่วมกันตามธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อจะช่วยเหลือกันเสริมสร้าง หลักฐานของครอบครัวใหม่ให้มั่นคง

2.2 งานและทัศนคติต่องาน หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีความสุขและมีเวลาพอเพียงในการทำงานรวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำงานได้อย่างอิสระปราศจากการควบคุมจากหัวหน้างาน

2.3 รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ หมายถึง การมีรายได้ที่เพียงพอในการดำรงชีวิต ตามอัตราของชน และสามารถมีเงินเพียงพอเพื่อเหลือออม

2.4 ความรู้ที่มั่นคงและปลอดภัยในการดำเนินชีวิต หมายถึง การมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตของตนเองและครอบครัว

2.5 การมีโอกาสดำรงหน้าและประสบความสำเร็จในอาชีพ หมายถึง การมีโอกาสดังกล่าวที่ได้รับมอบหมายงานที่ต้องใช้ความสามารถและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยมีตำแหน่งงานที่สูงขึ้น และงานที่ปฏิบัติสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมโดยทำให้บุคคลมีความภูมิใจต่อวิชาชีพที่ปฏิบัติ

3. สถานภาพความเป็นอยู่ทางสังคม คือ

3.1 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและครอบครัว หมายถึง การมีเพื่อน และได้รับการยอมรับขึ้นพื้นฐานจากบุคคลของสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่โดยปราศจากความขัดแย้งและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับสังคม ครอบครัว และเพื่อน

3.2 ความสามารถในการยอมรับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสามารถในการยอมรับและควบคุมอารมณ์ต่อเหตุการณ์ร้ายแรงและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

4. การมีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ คือ

4.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตามหลักปฏิบัติและวิชาการ ภายใต้บทบัญญัติแห่ง

กฎหมาย ด้วยความเป็นอิสระจากผู้บริหารและไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเกียรติแห่งวิชาชีพ

4.2 ความรู้ความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ตนมีความรู้เพียงพอและไม่เกิดความผิดพลาด

4.3 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ หมายถึง การเก็บข้อมูลเอกสารของผู้รับบริการมิให้เกิดการสูญหาย และไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการวันแต่ผู้รับบริการจะอนุญาต

4.4 ความรับผิดชอบต่อผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ หมายถึง การปฏิบัติงานโดยไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงจากการปฏิบัติงาน

วิชาชีพบัญชี หมายถึง ผู้ที่ต้องมีความรู้ความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชี โดยอาศัยหลักวิชาการ หรือความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสาขาการบัญชี เพื่อนำไปใช้ในการหาเลี้ยงชีวิตหรือใช้เป็นเครื่องมือในการทำมาหากินในลักษณะงานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ทั้งนี้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องรักษาความเป็นธรรมและความซื่อสัตย์ในการประกอบวิชาชีพ และต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. วิชาชีพด้านการทำบัญชี การทำบัญชีต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.

2543 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี เรียกว่า “ผู้ทำบัญชี” (Book-Keeper) หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม โดยผู้ทำบัญชีจะต้องมีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ผู้ทำบัญชีต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพ หรือผู้ขอขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี และต้องเข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกกรอบ 3 ปีจากสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือ สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ความเห็นชอบ

2. วิชาชีพด้านการสอบบัญชี (Auditing) ในที่นี้หมายถึงการสอบบัญชีภายนอก (External Auditing) ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีเรียกว่า “ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountants: CPA) วิชาชีพการสอบบัญชีอยู่ภายใต้การควบคุมของสภาวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดว่า “ในกรณีที่มีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสารหรือแสดงความเห็น ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสารหรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ” ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องได้รับอนุญาตจากสภาวิชาชีพ ในการขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออก

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพ ซึ่งต้องผ่านการสอบและฝึกอบรมหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามกำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพ เมื่อได้รับใบอนุญาตและใบอนุญาตต้องไม่ถูกพักใช้หรือเพิกถอน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และผู้สอบบัญชีต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับวิชาชีพบัญชี

คุณธรรม คือ จริยธรรมที่แยกเป็นรายละเอียดแต่ละประเภท เช่น เมตตา กรุณา เสียสละ ซื่อสัตย์ อุดมทุน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้หากผู้ใดประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจของผู้นั้น

จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความเป็นผู้มีปัญญาและเหตุผลหรือปรีชาญาณทำให้มนุษย์มีมโนธรรมและรู้จักไตร่ตรอง แยกแยะความดี ความชั่ว ถูก ผิด ควร ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเอง และเป็นการควบคุมกันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะกลุ่ม

จรรยาบรรณวิชาชีพ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ จรรยาบรรณจึงเป็นหลักความประพฤติเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลในแต่ละกลุ่มวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (Professional Code of Ethics) เมื่อประพฤติแล้วจะช่วยรักษาและส่งเสริม เกียรติคุณชื่อเสียงทั้งของวิชาชีพและฐานะของสมาชิกทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคมและความไว้วางใจจากบุคคลต่าง ๆ